

Landbrug

Udgiver
Morgenavisen
Jyllands-Posten

**Ansvarshavende
chefredaktør**
Jacob Nybroe

Magasinredaktør
Jakob Vestergaard

Redaktør
Mathias Gram og
Lars Dalsgaard/
Media Movers

Layouter
Nini Nielsen/
Media Movers

Forsidefoto
Laura Thomsen

Kontakt
temasektion@jp.dk

Bæredygtigt landbrug handler om mere end økologi. Genbrug af restprodukter i dyrefoder er også en del af den bæredygtige omstilling. Arkivfoto: Finn Frandsen

Danmark bør gå forrest på vejen mod cirkulært landbrug

Øget brug af restprodukter, biogasproduktion og sharefarming kan gøre landbruget mere bæredygtigt, samtidig med at effektiviteten stiger.

FORRETNINGSUDVIKLING ANNABETH AAGAARD

Bæredygtighed bliver af mange opfattet som et lidt diffust begreb. Der er mange holdninger, men viden om reelle løsninger skal man tit kigge længere efter. Når man taler om bæredygtigt landbrug, gør dette sig også gældende, for ofte tænker man udelukkende på 100 pct. økologisk landbrug. Men konventionelle landbrug, som udgør størstedelen af det danske landbrug, kan også være bæredygtige, selvom de ikke er økologiske. Og det er aldrig for sent at omstille sig til nye krav.

Når man taler om bæredygtighed, er det vigtigt at tænke på den økonomiske, den sociale og den miljømæssige bæredygtighed. Det kræver en holdbar balance mellem landbrugets økonomiske bæredygtighed og produktionens konsekvenser for miljø og mennesker.

Det stigende befolkningstal og den deraf for-

øgede efterspørgsel efter fødevarer udfordrer denne balance. Ergo skal danske landbrug være særdeles effektive for at overleve og klare sig godt i den intensiverede globale konkurrence.

Danske landbrug kan opnå øget effektivitet på flere måder. En af de udsældte metoder har været at tilsætte flere pesticider og hormoner, der får afgrøder og dyr til at vokse hurtigere og blive større. En anden tilgang tager udgangspunkt i et cirkulært og bæredygtigt mindset: Her handler det om at bruge og genanvende de samme ressourcer flere steder, så de skaber værdi flere gange og på forskellige måder. Det kræver nytænkning, nye samarbejder og andre forretningsmodeller.

Et eksempel på sådan en bæredygtig omstilling er Bio M, der er en sammenslutning af en håndfuld økologiske planteavlere. Gruppen blev stiftet i 2010 og har fokus på at fjerne næringsstoffer fra Ådalen uden for Aarhus til gavn for vandmiljøet. I dag høster Bio M 400-600 ton hø i Ådalen, der skal bruges til biogas.

Rundballerne transporteres til Foulum, hvor de forarbejdes, og gødning med en høj udnyttelsesprocent sendes retur – det bliver til cirka 7.500 kubikmeter afgasset gylle. Den cirkulære indsats her udgør den store og bæredygtige økonomi på de bedrifter, som er en del af Bio M.

En anden mulighed er at bruge restprodukter fra fødevarerproduktion og kasseret frugt og grønt til dyrefoder. Det er ofte gratis, så her har man mulighed for at spare omkostningerne ved at dyrke foderet selv. Samtidig kan de hektar, der skulle være brugt til foderproduktion, i stedet bruges til at dyrke afgrøder, der kan sælges.

Sidst, men ikke mindst, kan man sende den

gylle, som køerne producerer, til biogasanlægget. Restproduktet, der kommer retur herfra, kan herefter bruges til at gøde markerne. For at opnå en cirkulær økonomi er det altså afgørende at anvende så mange restprodukter som muligt til at lave nye produkter.

En tredje tilgang er "sharefarming". Det er en model, som giver rigtig god mening for især mindre landbrug, når de skal anskaffe nye maskiner eller bygge fælles biogasanlæg, da man dermed deles om udgifterne og arbejdet.

Grundlæggende hjælper sharefarming med at reducere kostpriserne ved fremstilling af korn, kød og mælk. Det kan være nødvendigt for at få økonomien til at løbe rundt, men det giver også flere hænder til at løfte opgaverne og finde på nye tiltag i fællesskab. Barriererne er ofte menneskelige, da sharefarming kræver gensidig tillid, fælles værdier og klare aftaler i forhold til, hvordan man samarbejder, og hvad man forventer af hinanden.

Skal vi løfte os helt op i den store helikopter, så bør ambitionen være, at Danmark skal være foregangsland for den bæredygtige og cirkulære omstilling af landbruget. Det vil naturligvis kræve et paradigmeskifte, men hvis dansk landbrug står sammen og bruger "den danske model" i form af andelstanken, kan der skabes et økonomisk væksteventyr. Det ville give danske landmænd en stor konkurrencefordel, åbne nye markeder og skabe bæredygtig vækst.

Annabeth Aagaard, ph.d., er lektor og forskningsleder for Interdisciplinary Centre for Digital Business Development på Aarhus Universitet samt direktør i konsulenthuset KnowledgeHouse, knowledgehouse.dk.